

Odběr moči

1. Odběr moči

Pro vyšetření moče je nejčastěji používána první ranní moč (střední porce) pro orientační stanovení analytů a elementů. Pro přesnější kvantifikaci je nutno vyšetřit vzorek sbírané moče za různě dlouhé intervaly (3 hodiny – Hamburgerův sediment, nejčastěji sběr za 24 nebo 12 hodin) nebo hodnoty vztáhnout na koncentraci kreatininu. Při sběru moče za 12-24 hodin je vhodné moč uchovávat v chladu nebo použít různé konzervační látky zabraňující pomnožení bakterií a změny chemického složení (thymol, azid sodný, nejčastěji kyselina chlorovodíková). Moč se však nesmí konzervovat k analýze kreatininu, albuminu (mikroalbuminurie), celkové bílkoviny a dalších proteinových látek.

2. Technika sběru moči

Vyšetření ze sbírané moče – sběry moče pro bilanční sledování (ionty, močovina, kreatinin, vyšetření clearance a dalších látek) jsou vždy náročné na přesný sběr moče. Sbíranou moč je vždy nutné sbírat do čisté sběrné nádoby důkladně vymyté horkou vodou a uložit na chladném místě.

U tohoto vyšetření je nutno poučit nemocného, jak bude sběr probíhat. V hodinu sběru (zpravidla v 6 hodin ráno) se nemocný vymočí a moč vylije. Potom po celou dobu (tj. 12 nebo 24 hodin nemocný močí do sběrné nádoby. Je důležité připomenout nutnost vymočení do sběrné nádoby před stolicí, aby se zabránilo nekontrolované ztrátě moče mimo sběrnou nádobu.

Měření celého odběru vzorku se musí provádět vždy přesně v odměrném válci nebo v nádobě, která je graduovaná, nikdy ne odhadem. Nádoba musí být uzavřena víčkem, aby nebyla možnost znehodnotit sběr jinými částicemi a chráněna před světlem. Na trhu jsou nádoby, které splňují tyto požadavky. Firma Sarstedt dodává nádoby ve velikostech 2 l a 2,5 l.

Před odlitím vzorku ze sběrné nádoby je potřeba moč důkladně promíchat. Vadný sběr značně znehodnocuje kvalitu vyšetření.

3. Chemická aditiva používaná pro stabilizaci vzorku moči

/6 mol/l HCl (25 ml do denní porce moči)/

Aminokyseliny

Kyselina 5-aminolevulová

Vápník

Katecholaminy

Citráty

Měď

Kreatinin

Cystin

Kyseliny homovanilová

Hydroxyprolin

5-hydroxyindolactová kyselina

17-oxosteroidy

Magnesium

Metanefriny

Oxaláty

Fosfáty

DPD

Kyselina vanilmandlová

Zinek

4. Zásady pro vyšetření clearance endogenního kreatininu

Pokud je to z klinického hlediska možné, 3 dny před a během testu vynechat maso, výrobky z masa, léky ovlivňující analýzu kreatininu. Vyhnout se fyzické námaze, v den testu přijímat průměrné množství tekutin (pacient nesmí pít příliš, ale ani žíznit). Nepodávat látky s močopudným účinkem (diuretika, káva, čaj). Dodržovat tělesný klid, vyšetřovaný leží nebo mírně přechází.

Provádíme 24hodinový sběr moče. Moč není vhodné konzervovat. Do laboratoře zaslat 5 ml průměrného vzorku moče na stanovení hladiny kreatininu. Na žádance vyznačit diurézu/24 hod. s přesností na 10 ml. Současně ráno nalačno, stačí na konci sběrného období, odebrat srážlivou krev na stanovení hladiny sérového kreatininu. Výpočet se vztahuje na ideální tělesný povrch $1,73 \text{ m}^2$; k výpočtu skutečného tělesného povrchu je třeba udat hmotnost a výšku pacienta.